

Motion till riksdagen 2012/13:Kr253

av **Thomas Strand och Lena Hallengren (S)**

Ett handslag för folkbildningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till årliga överläggningar med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen för riksdagen redovisar de överläggningar som har genomförts sedan 2006.

Motivering

Svensk folkbildning spelar en viktig roll för demokrati, lärande och bildning. Många människor har genom folkbildningens pedagogik fått ny och ökad kunskap. Man har fått möjligheter att påverka sin egen livssituation och inspirerats till samhällsengagemang. På så sätt har människors makt över sina egna liv ökat.

Folkbildningen ska vara fri och obunden. Det hindrar inte att folkbildningen i sin roll som aktör för utveckling och förändring kan ha en nära och god dialog med offentliga myndigheter, ideella organisationer och näringsliv. Tvärtom, i sin fria och obundna roll kan folkbildningen agera kraftfullt med ett underifrånperspektiv. Det är få organisationer som når så långt och brett ut i det svenska samhället som folkbildningens aktörer. Folkhögskolor och studieförbund kan vara drivkrafter för lokal och regional mobilisering och utveckling. Staten har utifrån denna grundhållning förstått vikten av att fördjupa samtalet om demokrati, lärande och samhällsutveckling genom att stödja folkbildningens organisationer med ett generellt statsbidrag och med särskilda medel för särskilda satsningar.

Våren 2006 antog riksdagen en ny folkbildningsproposition – Lära, växa, förändra (prop. 2005/06:192). I propositionen betonades att folkbildningen är

Fel! Okänt namn på

en angelägenhet för hela samhället och att ansvaret för det ekonomiska stödet till folkbildningen delas mellan stat, landsting och kommuner. Vi kan konstatera att det ekonomiska ansvarstagandet på kommunal nivå inte levt upp till propositionens intention.

En sammanställning över kommunernas bidragsgivning till studieförbunden visar på en mycket negativ utveckling. Kommunernas generella bidrag till studieförbunden 2010 var 335 mkr, vilket är en minskning med 21 mkr jämfört med föregående år. Från 1992 har bidragen nästan halverats från 643 mkr till 335 mkr. Kommunbidragens storlek relaterat till statens bidrag har också blivit allt lägre. År 1992 motsvarade kommunbidraget cirka 55 procent av statens bidrag till studieförbunden. År 2010 var motsvarande relation cirka 20 procent.

Även landstingens/regionernas bidrag till studieförbund och länsbildningsförbund har minskat över tid. Från 1992 till 2010 har en minskning skett från 323 mkr till 275 mkr, 18 procent. Sett till statens bidrag innebär det en minskning från 27 procent 1992 till 17 procent idag.

Landstingens/regionernas totala bidrag till folkhögskolorna har från 2001 till 2011 ökat från 534 mkr till 642 mkr, 20 procent. Bidragets andel i relation till statens bidrag har dock minskat från 42 till 40 procent.

En dialog mellan regeringen och SKL är aktuell och nödvändig. Ovanstående redovisning pekar otvetydigt på att det fortsatt är angeläget att säkerställa det offentliga gemensamma ansvarstagande för finansiering av folkbildning i Sverige. Regeringens angivna ambition i folkbildningspropositionen har fortfarande sin aktualitet.

Ett grundläggande skäl för samhällets stöd till folkbildningen är att den bidrar till en demokratisk utveckling av samhället. Ett annat viktigt skäl är att folkbildningen bidrar till att ge kvinnor och män möjligheter att påverka sin livssituation och skapar engagemang för att delta i samhällsutvecklingen. Folkbildningens verksamhet utgör också ett viktigt bidrag för att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Staten kan självklart inte kommendera vare sig landsting eller kommuner att öka sitt ekonomiska stöd till folkbildningen. Men regeringen kan ytterligare tydliggöra riksdagens ambition med ett delat ansvar för stödet till folkbildningen. Därför bör riksdagen ge regeringen till känna att det är angeläget att regeringen tar initiativ till årliga överläggningar med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om bidragen till folkbildningen. Vi anser också att regeringen ska återkomma till riksdagen med en skriftlig redogörelse över de samtal som förts med SKL sedan 2006 med inriktning på bidragen till folkbildningen.

Stockholm den 1 oktober 2012

Thomas Strand (S)

Lena Hallengren (S)